

VARANGERSAMENES KLAGEMÅL
1595

Stormechtige, Alder Naadigste Konning,
och herre, wii fattige fiinder, som err
Etterss, Konninglige, Majestats, unde-
rsatter, och tiener, Boendiss utii fiinde byen
wed Naffn Weranger, kand icke
E.K.M: forholde, Effter Att E.K.M:
tiener och sendingsbud, Simon fan Sal-
ing, err kommen till oss, utt i fõrgang-
gene wiinter tiil woris Fiindebiu saa
att han haffde Baade hoss oss och Anden
stets paa grenserne E.K.M: eriinde
ud att Rette, taa haffr han Ladett
kalde tillsammen Meniige Mand och
Allmuffue uti woris fiinde biu, tennum
Allfwarligenn formanett och paamiint
Att the tennum skulde holde, Som E.K.M:
under sätter och troff tiener Bør Att
giøre, metz huis skatt, Rettighed, och
Anden dell wii plichtige err, och haffer
udgift, Baade Aff Arelds tiidt, och saa
utii E.K.M: høglofflige salig herre faaders
frett-somlige Reguring, fremdelis endnu,
som tiillforne uforkortett, holder for søm-
lig, laade udkomme, Taa wiilde, E.K.M: oss
were en Naadig Konning, och herre uttii
Liige maade her effter som E.K.M: høgloff-
lige herre faader salig hos gud, werett haffr,
huilckett wii ocsaa Nest gud som fattige,
under satter, err for haabendiss, Till E.K.M:
Meth ett Naadigt och Miideligt Inseelsse, ohm,
tenn tonge ubillige Beskattning, och offuer
Maadelige Besuerelse, wii fattige fiinder erre,
Bleffuen Aff 3 Konninge, och herre teriss fogttr,
haardeliigenn Besuerett, huilckett kand skee,
E.K.M: en Riinge ting wed udaff, huor
udoffuer wii E.K.M: undersatter erre,
kommen uttii stur Armod och forderffuelsse,

I fordom Tidt wtii E.K.M: høglofflige och salige Herr faaders Regiiering, terr S: Erick Munk, Jacop Hansen, Matz Skell, Henning Falster, huilcke haffr taa werett E.K.M: salige herre faaders Befallnings Mand paa Waardøhus, taa Bleffue wii icke høger beskattett end huer skatt fiinde gaff I tedt høgste 3 wåge fiisk och Narr terr kom en Nye slotts herr paa waardøhus, gaffue wii hannem tiill enn skenck aff woris fiinde Bye Wer Anger 30 waag fiisk, och Naar som helst fieltt fogtenn droge tiill att Indkreffue skatt drog han Icke stercker end sielff tredii och gaffue wii hannem tiill flyttnings ferd 8, helder 9 Rener I tett høgste, och gaff wii Icke Mere tiill preste pendinge huer Mand och quiinde 1 pd. fiisk, udaff ten sture Rengard gaffue wii till K.M. tiend 6 Rens diur for uten hoffuett Ryugge och Been, Aff tenn liiten Rengard gaffue wii 3 Renss diiur for uten hoffuett Ryugge och Been, Aff thenn 3. Rengard, som kaldiis Sommer Rengard gaffue wii ochsaa 3 Renss diiur for uthen hoffuett Riiugge och Been, Effter E.K.M: høglofflige salige herre faaderss Affgang, haffue weredt en siiøfogtt weed Naffn Anders Simonsson, Att Ind kreffue skatt Aff oss fattige fiinder E.K.M: undersaater, och warr forn. Anderss Simonsson Siiøfogtt. Tiillførne førend, Hans Ollffsson Bleff Aff E.K.M: forskiickett Att were herr Befallnings Mand paa Wardøhuss, Taa haffuer førn. siiøfogtt Anders Simonsson, tenn stund hand haffde Macht E.K.M: skatt Att Innførdere, handlett och skiickett sig[?] emodt oss fattige folck E.K.M: undersætter effter hans

Enne meijdege of wyldege by Begynne Wode des/te/te
 Begynnege; wode of effenest; wode of effenest;
 gind wode for bantag; jom forgen jom effenest;

1 Jacht die twee was wotij foudom byt affenest
 fjoer of jodwone y luyen jien stant fende wiffen;
 een joo wade by foudijfke een yda toe foudijfke wotij;
 wotij die wogone for 3 wange;

Een moed jaffe fte" anderse jinnom/ten jodfoge;
 4 wangen of wode of de jien stant fende
 oft wode myte byt wode wange wade giffen;
 jinnom it jodfjke ten foudijfke jind dinnest/
 wode wange; wode wange jom wode 5 wange;

2 Jaffe of fan wode wade oft wode myte byt;
 wode wange wade giffen jinnom; wode fte;
 jom wode byt jodwone wode foudijfke fode;
 fode jaffe wode wade jodwone;

3 Jaffe wode of fan wade giffen oft wode wade
 of foudijfke byt wode wange; wode fte;
 oft wode myte byt wode wange 60 wange fte;

4 Jaffe wode of fan wade giffen ten wode wade;
 fode fode jodwone fode oft wode myte byt;
 wode wange 30 wange fte;

5 Jaffe wode of fan wade wode wange wode fode;
 fode fode fode jodwone oft wode byt wode
 wange jom wode wange 60 wange fte;

6 Jaffe wode of fan wade giffen byt jodfoge; of fan
 fode fode fode wode oft wode wade wode;
 wode fode wode; oft wode wade wode wode;
 foudijfke oft of fode fode wode fode wode
 giffen jinnom for fode fode wode; wode wode
 wode fode 60 wange fte oft wode myte byt wode;
 wode

Egen wiillge och utiilbørlighe Begiiering Medz
Attshillige Besuerelser, wold och offuerlast, wor offer
siig
gud Matte forbarne, som følger herr Effter,

1. Først Att terr wii utii fordom tiidt effter gammel
skiick och sedwane pleger huer skatt fiinde giiffue
ett 100 Maadelige tørfisk err paa tett høgste wtti
wecht Att Reggene for 3 waage.

Heremodt haffr førⁿ Anders Simonsson siiøfogett,
twongen och Nødett oss att huer skatte fiinde
Aff wor eniiste Bye Wer Anger Matte giiffue
hannum ett 100 fiisk ten største hand kund siig
udwellige, Beløber siig mere end 5 waage.

2. Haffr ochsaa werr Mand aff wor eniiste Bye,
Wer Anger Matt giffue hannum 1 wog fiisk,
som kaldess siielandss wag huilckett Icke
helder haffr werett gambl sedwane.
3. haffr wii ochsaa, Matte giiffue Aff oss werr Mand
och quinde tiill prestependiinge 1 waag fisk err
Aff wor eniistii Biiu Wer Anger 60 waag fs.
4. haffr wii ochsaa Matte giffue Aarliigen Aarss,
till slots herrenss skenck Aff wor eniiste biu,
Wer Anger 30 waage fiisk,
5. haffr wii och saa matte Aarligen Arss fuld
giiøre tiill slots spisningn aff woris Bye Wer
Anger som beløber sig 60 waage fs.,
6. haffr wii och saa Matte giffue tiill siiøfogtten, ochsaa
till fiieldt fogtten werr Aff tennem 2 kand øll
ere 4 kande øll, Aff werr mand uty wor biu,
huiilcken Aff oss Icke haffde Raad tiill the Matte
giiffue tennum for te 4 kand øll 1 wåg fsk, Bee-
løber sig 60 waagr fisk Aff wor eniste biu Wer-
anger,

7. Løfte og for Andet Simonsen 24 år & L.M.:
 Klædt Buegætt sin egen færd og Liden
 Bette; med værdigst Barmhjert
 og Anden vane; Lige Liden Gætt
 vane og Liden Bette og færdige Liden med
 vane og Barmhjert Liden og færdige
 Liden fra vane og Liden og vane
 Liden; og sin Liden og Liden
8. Løfte Liden og for 24 år & L.M.: Klædt;
 vane og fra Liden vane og vane
 Liden sin Liden; Liden vane; Liden
 Liden sin vane og Liden; og Liden
 Liden Liden og Liden; Liden
 Liden Liden og Liden; Liden
 Liden Liden og Liden; Liden
 Liden Liden og Liden; Liden
9. Løfte og for Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden 30 år og Liden Liden Liden
10. Løfte og for Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden 30 år og Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden
11. Løfte og for Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden
12. Løfte og for Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden
13. Løfte og for Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden
 Liden Liden Liden Liden Liden Liden

- 7.haffr ochsaa Anders Siimonsson paa E.K.M:
Naffn Brugett siin egen handell och Kiiøbens-
schafft, Medz øll Munngot Brendewiin
och Anden waare, huilckt samme hans
ware och Kiiøbenshafft wii fattige fiinder metz
woriss Reener Matte flytte och føre for
hannum fraa Wassø tiill worr biu Werr
Anger, ochsaa tiillbagge uetii Jen,
- 8.haffr hand ochsaa paa E.K.M: Naffn
Nød och fraa tuengen woriss wildware
liige som hand sielffr wiilde, suared wii
hannum terr nogett emod, och icke lod
hannum tennum godwilligen Bekomme
truwed hand oss Metz knoffuel spiiudt
hals Jern, huilckett hand ocsaa well haffer
utt schifft Eblandt oss fattige folck for utten
Nogen skyld helder Brøde,
- 9.haffr wii ochsaa aarligen Mott giffue for han-
num 80 par Komag helder fiindscho.
- 10.haffr førn. siifogtt Anders Siimonsson dragett
7 helder 8 karll sterck tiill Att Indførdere
schatten och tog hand tiill samme flyttnings
ferd Icke Miinder end 40 Renss diiur.
- 11.haffr wii ochsaa fieltt fogtten tiill flyt-
nings ferd matte forschaffue fraa worr
fiind Byu Wer Anger och tiill Aris bye
30 Reenss diiur,
- 12.haffr wii ochsaa siiden Matte schaffue samme
fieltt fogett metz woris egen Rener flytt-
ning tiilbagge Aff en Bye wed Naffn
Tenno bye,
- 13.haffr ocsaa Anders Siimonsson siifogett lagtt
oss paa Nye Besuerelse udii woris Rengaard,
huor udaff err tengtt oss fattige folck samme Reen
gaarder att holde wed macht, Baade
E.K.M: tiill skade och oss fattige undersotter

14. haffuer forne. Anders Simonssen oss Besueredtt Att huis Renss dur wii gaffue Aff Rengardene Effter gambl skick och sedwane tiill tiende for utten hoffuett Ryugge och Been, haffr wii Matte giiffue tennum Metz Alt sammen lige som the err falden.
15. haffr ochsaa Anders Simenssen oss forbødet och fraa taget Jakoss Elffue huilcken wii Aff Arelds tiidt haffr hafftt Att Bruge tiill woris Behoff och Nødtrofftige føde.

Forutten Alle disse Besuerliig. Artiickell som oss Aff forⁿ Anders Simenssen ere paalagtt haffr hand endan Brugett emodt oss fattige folck wold och offuer last som følger:

1. Haffuer samme Anders Simenssen ladet sette uti halss Jern en aff woris fiinder wed Naffn Stur Peder Hanss. quiinde, huilcken giick Bunden metz Gudss Band[?]. Bleff samme quinde saaledess udii Jern i kuld och frost Metz faren Att hund stackett terr Effter hund kom løs, døde.
2. haffde ocsaa Anders Simenssen siøfogett Nogelle Renss diiur gaendiss utt paa Marcken och fiieldene hoss wor Biiu Wer Anger som warr hans egen Rene, huor effter hand jagede en Aff woris fiinder wed Naffn Larss Perssenn hannem att hente samme Rene hiem, taa warr tett Baade siilde ohm quelden, och saa en Mørcktt schodde helder taage worden, Icke Att kunde see langtt fraa err terr offuer sturttett udi søen och Bleffuen Borte.
3. Haffuer ochsaa forne. Anderss Simenssen wiiilde hafftt en Aff woris fiinde Børn wed Naffn Magge Siiffuers datter tagett Med wold och Bruget hiinde effter hans Egen wiillge, huor for hiinder faader, Siuuffuer Anderssenn Matte giffue hannem 1/2 kanne[?] tran Att Beholde samme hans datter for hannum uti fred.

4. Ere wii fattige folck ochsaa Itter Merre Bleffuenn, Besueredt Icke Att Matte Niude den dell oss ere undt och forlent terr tiill Mettz schriifft liigen forsegeltt Aff E.K.M: Befallniingsmend Peder Hanssen, Peder Tott, Jørgen Kaas och

5. Andere Men, Effter Att Nu Riisserne och Suenskenn teriss fogtter formercked, wii fattige folck Bleffett saalediis Beswerett Aff E.K.M: fogtter, ten haffur oss ochsaa Riissersn fogtt oss Beswerett paa siin siide, først tager hand Aff wor eniiste Biiu Wer Anger 10 dall Mere end gambl sedwane werett hahffr, och saa tiill hans tiener 10 dall err 20 Aff wor eniiste Biiu Wer Anger, terr tiill och saa 2 Besuerliige utspiisninge paa 12 helder 13 personer Mere end Aff gambl tiid haffr werett, Och terr som wii siiger helder starr emod tennum dett giffue saadane ubillige skatt och skeenck, gaar te hen och skiutter

6. I hiell wore kjær och faar. Suensken wii pleier att giffue for 2 Aars skatt 3 1/2 mrk. dansk hannem skal nu Aff oss giiffue werr skattfiinde Aff woris Biiu Wer Anger 5 mrk. dansk for uten

7. utt spiisning, och fordennschafft: Saa haffr Nu E.K.M: slotts fogett paa Wardøhuss forbøden oss Att wii icke skulde giifue Suensken Nogen skatt huor utii wii och saa haffr werett hannum liudig haffr tee terrr Truwett oss Att Konning Aff Suerig skall sende hans krigss folck tell oss Att fraa tage, och opbrende huiss fattig dell wii haffe Err terr for Aff oss fattige folck till E.K.M: woris Idmygliig Bøen uttii tenne woriss Tonge Besuerelse, ohm hielp och formiildelse, E.K.M: wiilld oss fattige undersætter som enn Christen Konning oc herre, Beskiiutte, och hendt haffue utii woriiss rettferdighed Att oss icke Matte skee Noegen offuer last Aff Suensken helder och saa Aff Riisserne, wii loffuer Nest gud oss Emod E.K.M: Att holde Aff woris Effuene och for muffue, som hørige och Liudige undersatter tennum Bør Att giøre, for wentendiiss herrpaa Aff E.K.M: ett gunstigt Suar oss fattige under satter tiill hielp och Biistand.

E.K.M: undrsatter
fiinderne utii Warr Anger fiordh.

Handwritten symbols or characters, possibly a form of shorthand or a specific dialect, arranged in two rows. The characters are stylized and somewhat obscured by ink bleed-through from the reverse side of the page.

Wjese gründen
euch Wand
Wjese gründen
Folter, Lust, gründen
Wjese gründen
Euch im Lande
Wjese gründen

[Bumerker.]

Niels Gunderssen, Nils Torsson, Peder Andersson
Mogens Persson, Brun Jell Olssen Hellige Jurtssen,
Gunder Torsson, Ung Nils Gunderssen

Ettssorne lauffrets Mend utii Wer Anger
fiinde Biiu
med Meniige Mand.